

AMBASSADE
DE LA REPUBLIQUE POPULAIRE DE BULGARIE

N° 2730

Belgrade, ... 1964 47025

T 106-80-61
3-1-65r.

Д. Коширов
1) изв. за Д. Коширов
2) изв. за Д. Коширов
3) изв. за Д. Коширов
4) изв. за Д. Коширов
3-1-65r.

ДО МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
С о ф и я

Приложения изпращаме Ви за сведение 4 екземпляра от
Информацията на II секретар при посолството др. Н. Николов за
премиерите на българския филм "Крадецът на праскови", прове-
дени на 4.12.1964 година в Белград и на 9.12. с.г. в Любляна.
Приложение: 4

ПОСЛАНИК: *Гр. Атанасов*
/Гр. Атанасов/

И Н Ф О Р М А Ц И Я

За премиерите на филма "Крадецът на праскови", проведени на 4.12.1964 година в Белград и на 9.12. с.г. в Любляна.

Премиерата на филма "Крадецът на праскови" в Белград се проведе в изпълнение на Плана за културното сътрудничество между НР България и СФР Югославия за 1964 година, а тази в Любляна - по Плана за 1963 година.

В сравнение с миналите години, тазгодишните премиери бяха по-добре организирани от югославска страна. Както в Белград, така и в Любляна празните места в кинозалоните бяха малко.

На прожекциите дойдоха доста представители на културните среди в двата града - филмови режисьори и артисти, писатели, критици, журналисти и др. На премиерата в Белград присъстваха шефовете и членове на дипломатическите мисии, акредитирани в Югославия, а така също и представители на Държавния секретариат за външните работи, Секретариата за просвета и култура, Комисията за културни връзки с чужбина, творческите съюзи и др. Между по-видните гости бяха: Душан Поповски - помощник секретар за просветата и културата на СФРЮ, Осман Джичич - секретар на Комисията за културни връзки с чужбина, Душан Вейнович - помощник секретар на същата, отговорни работници при Държавния секретариат за външните работи и др. На премиерата в Любляна присъства секретарят за култура на СР Словения Милош Поляншек, председателката на дружеството на словенските писатели Мира Михелич, филмови режисьори, артисти, журналисти и др.

Филмът "Крадецът на праскови" се получи в Белград един месец преди определената дата за прожекцията му. С помощта на Комисията за културни връзки с чужбина той бе надписан на сърбо-хърватски език, което допринесе за по-доброто му разбиране от публиката.

Неясните и противоречиви отговори от София по въпроса за изпращането на наша филмова делегация за премиерите в Югославия, създаде известна натегнатост при подготовката. До последния момент не се знаеше дали ще дайде такава делегация, а югославският печат бе оповестил пристигането ѝ. Тази неизвестност породила раздразнение и яддоволство сред организаторите. Подробности по въпроса съобщаваме с отделно писмо. Режисьорът на филма Вьло Радев пристигна в Белград едва около половин час преди откриването на премиерата.

Премиерите преминаха при повишен интерес. За това допринесе обстоятелството, че филмът е бил проектиран с успех на Венецианския филмов фестивал, а така също и фактът, че една от главните роли на същия се изпълнява от известния югославски артист Радомир Маркович. По повод прожекцията на "Крадецът на праскови" във Венеция, югославският печат писа, че това е първото участие на Югославия в този фестивал и то не чрез свой, а чрез български филм.

При откриването на премиерите представители на югославската кинематография говориха накратко за постиженията на българския филм и за сътрудничеството между нашата и югославската кинематография, след което на публиката бе представен създателя на филма др. Радев, приет доста сърдечно както в Белград, така и в Люблина.

Филмът се посрещна добре. Публиката изрази задоволството си чрез ръкоплескания на редица места по време на прожекциите. От разговорите ни с редица културни и филмови дейци, стана ясно, че болшинството от тях са доволни. Счита се, че филмът е значителен напредък на нашата кинематография. Изказаха се обаче и противни мнения, според които филмът имал недостатъци както в съдържанието, така и в творческите методи, ползувани при създаването му. Филмовият критик Милутин Чолич писа в "Политика", че "Крадецът на праскови" не е антивоенна, а любовна драма, че в основата си е сантиментален, с мелодраматични тонове, че отношенията между българските военни и югославските пленници са наивно идеализирани и др.

Тъй като не са изработени необходимия брой копия, филмът ще бъде пустан по екраните на Югославия през февруари или март 1965 година, до което време по уверение на югославските филмови разпространители, копията ще могат да бъдат направени и дадени за ползуване в кинорежата.

Приложение: изрезка от "Политика" от 7.12.64 г. с критичните бележки на Милутин Чолич.

Белград, 28 декември 1964 година.

СЕКРЕТАР ПО КУЛТ. ВЪПРОСИ:

Н. Николов
/Н. Николов/

До ЦК на БКП

отдел "Изкуство и култура"

До ДСП "Разпространение на филми"

До ЦККВЧ

Трети

47025

9.1.65

Изпращаме ви за сведение информация от секретаря по културните въпроси при посолството ни в Белград Н. Николов за премиерата на българския филм "Крадецът на праскови", проведена на 4.XII.1964 г. в Белград и на 9.XII.1964 г. в Люблина.

Приложение: 1.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ ТРЕТИ:

/Н. Чендов/

3
T-106-80-6
965 3.2.65
48562
24765

45

ЧРЕЗ МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
ДО БЪЛГАРСКА КИНЕМАТОГРАФИЯ
С О Ф И Я

*Д. Димитров
за показване
преднофилм
от Атанас
в София*

Приложено, изпращаме писмо от 8 януари 1965 год.
на Дирекцията на "Югославски филмов фестивал", с което се
дават данни за XII-тия фестивал на югославския късометра-
жен и документален филм, който ще се проведе в Белград
от 19 до 29 март 1965 година.

С писмото се иска до 1 март т.г. да се изпрати
1 наш късометражен или документален филм за показване
пред югославската публика.

Молим да бъдем уведомени дали ще участвуваме във
фестивала и с кой наш филм, като се има предвид, че през
последните няколко години нашата кинематография е участву-
вала редовно във фестивала и това е станало почти като
традиция и на останалите социалистически страни.

*да
от*

СЕКРЕТАР ПО КУЛТУРНИТЕ ВЪПРОСИ:

И. Николов
И. Николов/

*Бъл. кинематограф. участвува
в "Югослав. филмов фестивал"
с един късометражен филм.
Говорено със С. Виденков - 16. III. 65 г.*

④

Дит

AMBASSADE
DE LA REPUBLIQUE POPULAIRE DE BULGARIE

48823

3.2.65

Belgrade, ...1965

N° 200

ЧРЕЗ МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ
ДО КОМИТЕТА ПО КУЛТУРАТА И ИЗКУСТВОТО

С о ф и я

Д. Колевски
1/2

От 20 яни до 19 септември 1965 година в Любляна ще се състои VI-та международна изложба на гравюри. Генералният секретар на организационния комитет професор Зоран Њърминик изпрати на посолството 4 покани, 4 анкетни листа и 4 правилника за участие в изложбата, с молба да се предадат на 4 български художници, които би представили постиженията на нашата страна в областта на гравюрата.

Приложени изпращаме на разпоредване споменатите покани, анкетни листове и правилници.

Молим да бъдем уведомени дали нашата страна ще участва в изложбата.

Приложение: 3x4=12 броя.

ВРЕМЕННО УПРАВЛЕНИЕ:

Zanif
/В. Валевски/

Филм

СВЕЧАНА ПРЕМИЈЕРА БУГА СКОГ ФИЛМА

„КРАДЉИВАЦ БРЕСАКА“

Сценарио и режија: Вло Радев. — Главне улоге: Невена Коканова и Раде Марковић

Нашој таштини није могла годити вест да је овај бугарски филм одолео строгим мерилима селектора овогодишњег фестивала у Венецији, а да то није успело југословенском претенденту — „Самоникли“ Игора Претнара. И не само нашој — Чехословаци, Пољаци, чак и Јапанци, па делимично и Американци (да друге не спомињемо) — остали су без свог заступника на Лиду овог лета. Радозналост, која постоји за мање познате, и млађе, кинематографије — овим је само подстакнута. Не само за филм, но и за критерије који су га тако квалификовали.

Свечана премијера била је, дакле, прилика за двострука проверавања, после којих се има утисак да су венецијански критерији прилично будљиви, али је одмах могућно доћи до објашњења за фаворизовање овог филма: „Крадљивац бресака“ у основи је сентиментална ратна драма болешњих, мелодрамских тонова, али у којој су, заузврат, присутни једноставност, непосредност, топлина, сензибилитет. Лака је на сузу, али тако није смишљена. Осетљивије ће и загрцнути, али за таквим ефектима свесно не тежи, него они исходе из саме њене фактуре јаке емоционалности.

Снимљена у несвакидашњем амбијенту, атмосфери у којој има нечега од чеховљевског тихог неспокоја и безнађа, сва у пастелним контрастима сивих и тамних слика, она, и штимунгом и оптиком, нуди особан и помало бизаран доживљај. Зов за срећом њених јунака који се једва чујно, као далеки ехо, разлиже — изванредно синхронизује у мелујавости ритма и бојама просто ра. Ритма, који као да само дах један продужује, и расположења суморне неизвесности. Између оног носталгичног звука војничке трубе, дифузне и туробне слике средине и душе личности постоји стална и интензивна усаглашеност. Визуелна представа тачан је одраз стања људи, међусобно се прожимају и стапају, те је немогућно немати дојам о једном оствареном стилу, кинематографски дејственом, макар не и но-

вом. Та, заправо, кинетичка особеност, та стилска доследност и хомогеност били су, вероватно, пресудни у оцени коју је на Мостри доbio.

Треба ли после овога наглашавати да су признате врлине најпре домен рада режије, њене осећајности, културе и смисла да једном садржају даде одговарајуће сликовне одразе. Вло Радев, који је своју каријеру почео као сниматељ („Дуван“), у свој режисерски деби уноси зацело и то искуство, те камера Тодора Стојанова остаје у строгој функцио налној вези са збивањем, и својом пиктуралношћу и драматском намењеном постаје не мала снага филма. Тај свој начин тихог, једва видљивог, а снажног доживљавања, редитељ спроводи и у игри глумца, особито бугарских, те се њихово осећање преноси треперењем, средством врло дискретне, унутарње изражајности. И та страна филма је, дакле, у духу датог стила.

Све о редитељу говори да је посредни једна, пре свега, нежна; романтична природа, лирик, који свет око себе тако гледа и емотивно прима. И као сви сањари, понекад је одвећ сентименталан и наиван, али у тој безазлености има шарма, неке младичке чедности и чистоте. Узор би му могао бити пре Чухрај, него Бондарчук, Дививије, па делимично и Астрик, а не Шаброл, Клеман пре но Клузо, или Кавалерович више него Вајда. Осећајно, могао би бити ближи Антонионију, но Фелинију, али као мислилац сва поређења са првим иду на његову штету. Радев је, наиме, и сценарист овог филма, и диспропорција те две његове личности је упадљива.

Као предтекст за причу, служи му новела Емилијана Станева, коју он тежи да прилагоди овом времену — тиме што љубав између једног заробљеног српског официра у првом светском рату и жене бугарског команданта једног малог гарнизона разматра узгредним антиратним асоцијацијама. Трагичан крај те љубави требало је да буде само једна од несрећних последица ратног мон-

струма. И зато, све личности те драме јесу тужне, ратом оневољене. Било оне које воле, и тиме надживљују смрт, или оне којима је пркос слаба утеха безнађу. Но, те медитације никако се органски не везују за случај љубави Лизе и Иве Обреновића, те „Крадљивац бресака“ остаје оно што јесте — љубавна драма из рата, а не антиратна драма која се заснива на љубавном мотиву.

У свом романтичарском заносу, Радев и самим историјским догађајима с јесени 1918. године даје ту, романтизовану, улепšanu ноту, те речи бунта војске против рата и понашање официра који су их у рат и увели — немају потребну уверљивост и историографску тачност. У то време, у Бугарској су постојала два осећања и схватања патриотизма, али се то из филма не може видети. Та идеализација је приметна и у односима бугарске и заробљене српске војске, али мека срца и добре намере симпатични Радев даје предност тренутку овог времена и наших обостраних потреба у њему. То је племенито, али наивно.

За нас посебно интересовање изазива учешће Радета Марковића у једној од главних улога. Будимо и сами сентиментални: Раде Марковић је врсно глумац, али наглашено рационалне природе, те је разумљиво што реч и доживљај његовог Иве немају потребну унутарњу непосредност и сензибилност. Мудар и искусан, он то у доброј мери „прави“, што се ниједног часа не осећа у игри изврсне Невене Коканове и Михајлова (Пуковник), који су, за разлику од осталих, и као личности целовите и убедљиве.

Ако, дакле, кажемо да су венецијански критерији будљиви, обавезни смо рећи да је „Крадљивац бресака“ филм чији талент и знање редитеља не дају право нашој таштини да те врлине не респектујемо. Напротив!

Милутин Чолић

Невена Коканова и Раде Марковић у филму „Крадљивац бресака“